

LIIKLUSKORRALDAJA I

EESSÕNA

See kutsestandard sisaldab asjaomaste institutsioonide poolt kokkulepitud nõudeid liikluskorraldaja I kvalifikatsioonile.

Kutsestandardi kavandi koostas Transpordi ja Logistika Kutsenõukogu juurde moodustatud raudtee töörühm koosseisus:

Anto Looken	Raudteeamet
Urmas Lükki	Edelaraudtee AS
Piret Sander	Elektriraudtee AS
Raivo Pütsep	Tallinna Transpordikool
Kaie Piiskop	Riiklik Eksami- ja Kvalifikatsioonikeskuss
Ivan Kappanen	Eesti Raudtee AS
Nikolai Luik	Eesti Raudtee AS
Jolan Ševtsov	Eesti Raudteelaste AÜ

Ajavahemikus 15. aprill – 29. aprill 2003. a. viidi läbi kutsestandardi kavandi arvamusküsitlus, millesse kaasati 7 ettevõtte ja koolitaja esindajad Eesti erinevatest piirkondadest.

Liikluskorraldaja I kvalifikatsiooni sisaldava kutsestandardi lõppredaktsiooni koostamisel on eeltoodud töörühm arvestanud kutsestandardi kavandi kohta arvamusküsitlusel tehtud ettepanekuid ja märkusi.

Liikluskorraldaja I kvalifikatsiooni sisaldav kutsestandard on koostatud esmakordselt.

Liikluskorraldaja I kvalifikatsiooni sisaldav kutsestandard on kinnitatud 13.06.2003. a. Transpordi ja Logistika Kutsenõukogu otsusega nr. 7.

Kutsestandardis sisalduvad kutsekvalifikatsioonid on kantud kutseregistrisse.

1 KASUTUSALA

- 1) töötajate kvalifikatsiooninõuete määratlemine
- 2) õppekavade, koolitusprogrammide väljatöötamine
- 3) eksaminõuete väljatöötamine, kutsekvalifikatsiooni tõendamine ja hindamine
- 4) aluse andmine rahvusvaheliste kvalifikatsiooni tõendavate dokumentide võrdlemiseks

2 KUTSEKVALIFIKATSIOONISÜSTEEMI TERMINID

Kutsestandard – dokument, mis määrab kindlaks kutsekvalifikatsioonist tulenevad nõuded teadmiste, oskuste, vilumuste, kogemuste, väärtushinnangutele ja isikuomadustele.

Kutsekvalifikatsioon – antud kutsealal nõutav kompetentsuse tase, mida tunnustatakse kas reguleeritud, ajalooliselt või rahvusvaheliselt kujunenud nõuete alusel. Kutsekvalifikatsioonisüsteemis on viis taset, kusjuures I tase on madalaim ja V tase kõrgeim.

I tase – töötaja täidab tööülesandeid ühesuguses olukorras, on omandanud kutsealased oskused ja teadmised enamasti kutsealasel väljaõppel, võib vajada juhendamist töö käigus, vastutab oma tööülesannete täitmise eest;

II tase – töötaja täidab tööülesandeid erisuguses olukorras, lisaks enamasti kutsealasel väljaõppel omandatud oskustele ja teadmiste omab vilumust ja kogemust, töötab iseseisvalt, vastutab oma tööülesannete täitmise eest;

III tase – töötaja täidab tööülesandeid erisuguses ja vahelduvas olukorras, lisaks enamasti kutsealasel väljaõppel omandatud oskustele ja teadmiste ning vilumustele ja kogemustele omab meisterlikkust, valmisolekut kutsealaste oskuste ja teadmiste edasiandmiseks, korraldab ressursside jagamist ja teiste tööd ning vastutab selle eest;

IV tase – töötaja täidab analüüsimist ja otsustamist eeldavaid tööülesandeid muutavas olukorras, omab kutsealaseid teadmisi ja oskusi; korraldab ressursside jagamist ja teiste tööd ning vastutab selle eest;

V tase – töötaja täidab teadmiste laiendamist, probleemide lahendamist, teaduslike teooriate ja mõistete rakendamist, olemasolevate teadmiste analüüsimist, süstematiseerimist ja edasiarendamist ning õpetamist eeldavaid tööülesandeid muutavas olukorras, omab laialdasi kutsealaseid teadmisi ja oskusi, korraldab ressursside jagamist ja teiste tööd ning vastutab selle eest.

Kõik kutsed ei eelda kvalifikatsioonitasemete fikseerimist I kuni V tasemeni. Iga konkreetse kutse kvalifikatsioonitasemed, sealhulgas vajaduse korral ka haridusnõuded, määrab kindlaks kutsenõukogu.

Kutseoskused

Üldoskused ja -teadmised – tegevusvaldkondi läbivad nõuded üldistele oskustele ja teadmistele.

Põhioskused ja -teadmised – kutsealal tegutsemiseks vajalikud nõuded oskustele ja teadmistele.

Erioskused ja -teadmised – nõuded oskustele ja teadmistele, mis on seotud spetsialiseerumisega.

Lisaoskused ja -teadmised – soovituslikud oskused ja teadmised, mis toetavad ja laiendavad kutseoskusi või seonduvad lisakvalifikatsiooniga.

Isikuomadused ja võimed – nõuded kutsealal töötamiseks eeldatavatele isiku- ja isiksuslikele omadustele ja füüsilistele võimetele.

Konkreetsete teadmiste ja oskuste tasemete kirjeldused

Algtase – mõistete, faktide ja põhimõtete teadmine; põhiliste töövõtete valdamine.

Keskase – mõistete ja faktide tõlgendamine ja võrdlemine, seoste loomine; mitmekesiste töövõtete valdamine.

Kõrgtase – seostatud faktide alusel analüüsimine, prognoosimine, järeldamine, üldistamine, hindamine; mitmekesiste keerukate töövõtete valdamine.

3 KUTSESTANDARDIGA SEONDUVAD STATISTILISED KOODID

Eesti Majanduse Tegevusalade Klassifikaatori¹ järgi kuulub liikluskorraldaja töö transpordi abitegevuste valdkonda, kood 632.

Ametite Klassifikaatori² järgi kuulub liikluskorraldaja 8. pearühma “Seadme- ja masinaoperaatorid”, kood 8312.

4 KUTSEKVALIFIKATSIOON

Eesti keeles:	Liikluskorraldaja I
Inglise keeles:	Traffic regulator I
Vene keeles:	Организатор движения поездов I

5 KUTSEKIRJELDUS

Liikluskorraldaja I võib töötada pöörmeseadja või vanempöörmeseadjana raudteettevõtetes ning teistes ettevõtetes, kellele omanduses on raudtee infrastruktuuri rajatised või kes on raudteeoperaatorid.

Oma tööülesannete täitmisel juhendub liikluskorraldaja (edaspidi pöörmeseadja) kutsealal kehtivatest ja üldkasutatavatest normdokumentidest, standarditest ning juhenditest.

Töö nõuab tervisliku seisukorra vastavust, füüsilist vastupidavust, erialajuhendite tundmist ja nende täitmist. Pöörmeseadja peab järgima üldtunnustatud töökultuuri põhimõtteid ja tööohutuse nõudeid.

Pöörmeseadja teab tööohutuse nõudeid, raudtee tehnokasutuseeskirja ja tema lisasid: raudtee rongiliikluse ja manöövritöö juhendit ning raudtee signalisatsioonijuhendit, rööbastee ja pöörme ehitust ning nende tehnilist seisukorda, manöövritööde tegemise korda jaamas, jaama tehnokorraldusakti nõudeid, signaalide ja signaalmärkide tähendust, signaalide kasutamise korda, rongide sabavaguni tähistust, pöörmenäidikute asetust ja tähendust, takistus- ja töökoha piiramist jaamades ja oskab kasutada jaama raadiosidet. Täidab vanempöörmeseadjalt saadud korraldused rongi- või manöövrimatka ettevalmistamisel ja kannab vastavalt jaama tehnokorraldusaktile ette rongi vastuvõtu-ärasaatematka valmisolekust.

Vanempöörmeseadja töötab suure teede arenguga ja manöövritööga jaamades.

Vanempöörmeseadja võib töötada jaama eri postidel. Vanempöörmeseadja on võimeline edasi andma oma kutsealaseid oskusi ja teadmisi. Vanempöörmeseadja annab pöörmeseadjale rongi või manöövrimatkade valmistamise korraldusi, jälgib

¹ Statistical classification of economics activities in the European Community (NACE) eestistatud versioon

² International Standard Classification of Occupations (ISCO-88) eestistatud versioon

pöormeseadja poolt korralduse täitmist, saab pöormeseadjalt ettekanded rongimatka ettevalmistamise kohta, mille edastab jaamakorraldajale, jälgib tööohutusnõuete täitmist, ennetab ja lahendab ohtlikke olukordi.

Kutse eeldab visuaalset mälu, loogilist mõtlemist, koordineerimis- ja üldistusvõimet, arenenud vastutustunnet ning koostöövalmidust. Vajalik on vaimne ja füüsiline sobivus tööks. Pöormeseadja ja vanempöormeseadja läbivad perioodiliselt tervise- ja teadmiste kontrolli.

Liikluskorraldaja I kvalifikatsiooni taotlemisel on nõutav põhiharidus, kutsealane ettevalmistus ning vähemalt 2 kuune järjepidev töökogemus.

6 KUTSEOSKUSNÕUDED

6.1 Üldoskused ja -teadmised

- 6.1.1 Majandus – algtase
- 6.1.2 Õigusaktid – algtase
 - 1) kutsealaga seotud õigusaktid
 - 2) tööõigus
- 6.1.3 Töökeskkonna ohutus
 - 1) tööohutus, -tervishoid ja -hügieen
 - 2) tuleohutus
 - 3) keskkonnakaitse
 - 4) jäätmekäitlus
 - 5) esmaabi
- 6.1.4 Eesti keel – algtase (vt lisa A)
- 6.1.5 Suhtlemine – algtase
- 6.1.6 Organisatsioonikäitumine - algtase
- 6.1.7 Kutse-eesitika

6.2 Põhioskused ja -teadmised

- 6.2.1 Ülderialased oskused ja teadmised
 - 1) kutsealased mõisted eesti keeles
 - 2) kutsealal kasutatavad signaalid, nende kasutamine
 - 3) manöövriarvude kasutamine
- 6.2.2 Rongi ärasaate-vastuvõtumatkade valmistamisel kasutatavad reeglendid
- 6.2.3 Rongimatka jälgimine
- 6.2.4 Rongide vastuvõtmine ja ärasaatmine
- 6.2.5 Manöövritöö kord jaamas
- 6.2.6 Vagunite pidurkingadega kinnitamise kord jaamades
- 6.2.7 Pöörmete ja signaalide võtmesõltuvuse põhimõte
- 6.2.8 Pöörmeplatil asuvate seadmete tundmine ja nende töö põhimõte
- 6.2.9 Pöörme ehitus, vead ja nende kõrvaldamise korraldamine
- 6.2.10 Pöörme hooldus ja tegutsemine rikke korral
- 6.2.11 Rongi vastuvõtmisel jaamakorraldaja kirjaliku käsuga tegutsemine käsu üleandmisel
- 6.2.12 Liikluseks ohtliku koha piiramine ja liikluseks suletud teosa-, pöörme piiramine
- 6.2.13 Pöörangu ümberseadmine ja sulgrööbastel lukustamine
- 6.2.14 Seisva veeremise piiramise kord jaamas

6.2.15 Ohtlike kaupade veo põhimõtted

6.2.16 Tegutsemine tööõnnetuse korral

6.3 Isikuomadused ja võimed

- 1) füüsiline ja vaimne sobivus
- 2) loogiline mõtlemine
- 3) visuaalne mälu
- 4) koordineerimisvõime
- 5) kohanemisvõime
- 6) õpivalmidus
- 7) hoolikus
- 8) kohusetunne
- 9) koostöövalmidus
- 10) vastutusvõime

7 KEHTIVUSAEG

Kutsestandard kehtib 4 aastat. Vastavalt vajadusele võib standardit muuta enne standardi kehtivusaja lõppu.

KEELTE OSKUSTASEMETE KIRJELDUSED

Alljärgnevides nõuetes on lähtunud Eesti Vabariigi keeleseaduses kasutatavatest keeleoskustasemetest, laiendades samad nõuded võõrkeelele.

Eristatakse kolme keeleoskustaset:

Algtase – keele piiratud suuline ja elementaarne kirjalik oskus. Isik tuleb toime tuttavates keelekasutusolukordades, saab aru selgest kõnest igapäevaelu puudutavatel teemadel, mõistab üldjoontes lihtsama teksti sisu ning oskab täita lihtsaid tüüpdokumente ja kirjutada lühikesi tarbetekste.

Kesktase – keele suuline ja piiratud kirjalik oskus. Isik tuleb toime mitmekesistes keelekasutusolukordades, saab aru normaalse tempoga kõnest, mõistab raskusteta igapäevaelu kajastavate tekstide sisu, suudab kirjutada oma tegevusvaldkonda puudutavaid tekste.

Kõrgtase – keele suuline ja kirjalik oskus. Isik väljendab ennast vabalt, sõltumata keelekasutusolukorrast, saab aru ka kiire tempoga kõnest, mõistab raskusteta keerulisemate tekstide sisu, suudab kirjutada stiililt ja funktsioonilt erinevaid tekste.